

Batthyány-ereklyék.

Évfordulóhoz jutottunk ismét! Nemzeti nagy gyászunk évfordulójához, amikor 60 év után is még siratjuk szabadsághősök legnagyobbjait: a vértanukat.

A magyar szabadságharcnak templomaivá lettek a múzeumok, melyekbe napjainkban is szorgosan gyűjtik össze a vértanuhősök emléktárgyait: a szabadsághősök ereklyéit. Ezekhez jár az utókor lelkes fia, hogy hitébe üde erősséget rögzítsen azok emlékéből, akiknek szive elvegyült már a magyar föld porával.

Hatvan év még elég rövid idő arra, hogy a szabadsághősök ereklyéit a nagy idők eseményeiben részes családok is híven őrizzék. Az ilyen családi ereklyének is megvan az ideális értéke mellett a nemzeti becse, mert — mint a családi kis kápolna oltára — úgy ez is imára gyűjti össze a ház népét, barátait, ismerőseit és szentbeszédbe foglalja a magyar történelem egy-egy mozzanatát, hogy honzeretetre tanítson.

A jelen kornak pedig kegyeletes kötelessége az, hogy ezeket a misszió-úton járó ereklyéket, mint közkinccset jegyzékbe vegye és a történelem számára fenntartsa. Mindezt addig kell tennünk, amíg biztos nyomon járunk és az eredetiséghez élő emberek adják meg a bizonyítást.

Mai számunkban két okirat kíséretében mutatjuk be gróf *Batthyány* Lajos, az 1849. október 6-ikán kivégzett magyar miniszterelnöknek siralomházi tintatartóját, melyet a nagy vértanu személyesen ajándékozott oda családi orvosának: dr. *Hausmann* Ferencnek.

Az egyik okmányban a Batthyány- és Károlyi-család dr. Hausmann bizza meg a kivégzett miniszterelnök temetésének elintézésével. Szövege ez:

»Zeugnisz. Das Vorzeiger dieses Dr. Hausmann beauftragt sey der Leichnahm des Gfen Louis Batthyány von der Frau Gfin Toni Batthyány nach der Execution zu übernehmen, und das Nöthige zur beerdigung zu verfügen. Pesth, 6. Okt. 849. Im Auftragen der Frau Gfin Batthyány Gf. Louis Károlyi.« (P. H.)

Magyarul:

»Bizonyítvány. E bizonyítvány előmutatója: Dr. Hausmann Batthyány Tóni grófné részéről meg van bízva, hogy gróf Batthyány Lajos hulláját a kivégzés után átvegye és az eltemetéshez szükségesek iránt intézkedjék. Pest, okt. 6. 849. Gróf Batthyánné megbízásából gróf Károlyi Lajos.« (P. H.)

A másik okmányt Koller pesti polgármester 1849. október 7-ikén adta ki dr. Hausmannnak megengedve, hogy a holttestet a vámsorompón átszállíthassa. Szövege ez: »Herrn Dr. v. Hausmann ist gestattet die Linie mit einem Leichname zur Bestattung dieses frei zu passieren. Pest, 7. okt. 849. F. Koller s. Bürgermeister.« (P. H.)

Magyarul:

»Dr. Hausmann úrnak megengedtetik, hogy a sorompón egy hullával ennek eltemetése végett szabadon átmehessen. Pest, okt. 7. 849. F. Koller v. polgármester.

Ezek az ereklyék a főúri családokban még ma is tisztelt emlékü dr. Hausmann Ferenc orvostanár Mária nevű leányának (Dr. Györky Lajos tolnamegyei orvos özvegye) a tulajdonát képezik, ki az atyjától reá hagyott Batthyány-ereklyéket boldogult férjének: a Komárom várát védő szabadságharci főhadnagynak emléktárgyai között örzi és jelen képeink első közzétételére személyesen hozta magával a fővárosba.

Az ereklyetulajdonos úrnő a fővárosban élte leánykorát s atyja részint mint a gróf Károlyi család házi orvosa, majd 1872-től mint egyetemi tanár kiváló orvosi tekintély volt s 1876-ban halt meg.

Özv. Györky dr.-né élénk visszaemlékezéssel beszéli el, hogy édes atyja mily nagy kegyelettel

Dr. Hausmann Ferenc legutolsó arcképe.

mutogatta és beszélte el gyermekei előtt gróf Batthyány kivégeztetésének helyét, eseményét és a halotyszállítás titokzatos körülményeit. Elmondta, hogy Batthyány grófhöz a halálos ítélet kihirdetése után (1849. okt. 5.) a család és rokonság részéről neki szabad bemenete volt. A siralomházban is meglátogatta a halálra ítélt grófot, aki az ő jelenlétében e tintatartóból írta meg feleségének a búcsúlevelet, melyet Hausmannnak adott át kézbesítés végett s ekkor utolsó hálája emlékéül ajándékozta neki ezt az egyetlen nála maradt emléktárgyat.

A vértanu miniszterelnöktől kapott ereklyét dr. Hausmann féltett érintetlenségben őrizte egész életében a beszáradt tintával, amelyet csak később a fia (dr. Hausmann Lóránt) idejében mostak ki az üvegből.

Dr. Hausmann Ferenc a gróf agyonlövésénél nem volt jelen, de a késő esti órákban a holttestet az Új-Épület mögötti tér egyik akácfája alól egy közönséges szekéren gyékénybe burkolva ő vitette a Rókus-kórházba, ahonnan másnap éjjel a Ferenciek kriptájába szállították a koporsót.

A titokzatos temetés egyéb részleteiről és részvevőiről dr. Hausmann a családja előtt is mélységesen hallgatott, hogy a nehéz idők boszúvágya elől a kegyeletadókat elrejtse. Jelen okmányok is csak halála után kerültek elő.

Ezek az ereklyék dr. Hausmann Ferenc halálával fiára: Hausmann Lóránt fővárosi orvosdoktorra maradtak, akitől nővérehez: özv. dr. Györky Lajosnéhez (lakik Kölesd községben, Tolnamegye) 1884. évben kerültek.

Az idei 60 éves évforduló emlékére Györkyné emelte ki ezeket a tárgyakat veje: dr. Zavaros Gyula kölesdi körorvos régiséggyűjteményéből.

Balassa Sándor.

Gróf Batthyány Lajos tintatartója, melyet a siralomházban használt.

A Dr. Wettenstein-
Sanatorium R.-T.

TÜDŐBETEG SZANATORIUMÁBAN
MARGITLIGET (POMÁZ MELLETT, PESTMEGYE) és

tüdőbeteg rendelőintézetében
Budapestben,
VII., Rákóczi-út 18., I. em.

a tüdőbetegeket és egyéb tuberkulotikus bajban szenvedőket a Wettenstein József dr. által feltalált gyógymóddal kezelik.
Wettenstein József dr. szore az egyedüli specifikum, amely a Koch-féle bacillusokat a beteg szervezetéből tökéletesen kiirtja, anélkül, hogy a szervezetre a legcsekélyebb mértékben is káros volna.